

sem volt hálás vagy veszélytelen a hatvanas–hetvenes években; nemcsak a Faludy Györggyel vagy a Ravasz Lászlóval készült beszélgetést nem lehetett publikálni akkor, hanem az Eörsi István társaságában Lukács Györggyel folytatott életútinterjú-sorozatot sem, amely csak az Új Symposion 1981–82-es évfolyamában jelenhetett meg, hazai kiadására pedig 1989-ig kellett várni. Vezér Erzsébetnek még olyanokat is sikerült szóra bírnia, mint a magyarországi nyilvánosságtól elzárkózó Gyömrői Edit, akinek szerepét József Attila betegségének alakulásában e beszélgetés óta merőben másképp látjuk.

Igaz, e kitűnő interjúk készítője maga sem könnyű természet. Vezér Erzsébetet olyan embernek ismerem, aki nem késlekedik, ha segítségére szorulok, de akkor sem, ha úgy érzi, hogy szóvá kell tennie valamelyik szakmai botlásomat. Akár kollégák is lehetünk volna, ha 1963-ban nem tették volna ki szűrét az Irodalomtörténeti Intézetből; e botrányos epizód nem gyarapítja az intézmény dicsőséglistáját. Később a Petőfi Irodalmi Múzeumból a belügyi szervek gondos felügyelete mellett kényszernyugdíjazták. De mindez nem látszott különösebben megrendíteni őt: tette dolgát, mint korábban, a hivatalok nélkül is önálló, egyszemélyes intézményt alkotva, fűgén és frissen, irigylésre méltóan fiatalos tempóval és nyitottsággal. Ha korábban, amikor csupán Adyt volt szabad észrevenni, ő kiállt a századelő többi értéke mellett is, most, amikor a századfordulót sokan Ady nélkül szeretik méltányolni, nem nyugszik bele az újfajta „emlékezetkiesésbe” sem. 1989-ben azzal ünnepelte a rendszerváltást, hogy megalapította az Ady Endre Társaságot.

Veres András

Acclimater l'autre

Tudományos konferencia. Budapest, 1994. november 8–10.

A MTA Irodalomtudományi Intézet és az ELTE Egyetemközi Francia Központ Karafiáth Judit szervezésében 1994. november 8-án, 9-én és 10-én francia nyelvű nemzetközi kollokviumot rendezett. Az *Acclimater l'autre*, azaz *Meghonosítani az idegent* címmel lezajlott rendezvényre a francia–magyar irodalomtudományi együttműködés keretében került sor, mintegy válaszul arra a kollokviumra, amelyet az említett magyar intézmények a Sorbonne Nouvelle Paris III egyetemen működő Egyetemközi Hungarológiai Központtal (CIEH) szerveztek 1993 januárjában *Ecrire le voyage*, azaz *Leírni az utazást* címmel, s amelynek aktái 1994 nyarán jelentek meg Párizsban. A budapesti kollokvium meghívottai között azonban nemcsak francia és magyar kutatók és egyetemi oktatók voltak, hanem Belgiumból, a szomszédos Szlovákiából és Romániából is érkeztek résztvevők.

A rendezvény címe közvetve a fordítói tevékenységre utal, de a programban nem elsősorban a fordításelmélet és -módszertan technikai, nyelvészeti kérdései szerepeltek, noha ilyen tárgyú előadások is elhangzottak. A felszólalások tárgyát részben az idegen kultúrák befogadásával kapcsolatos elvi, elméleti kérdések képezték, amelyek megelőzik vagy követik a szoros értelemben vett fordítói munkát. Az előadók másik része pedig egyes költők, írók idegen közegben történő fogadtatásával, műveik fordításával összefüggő konkrét esettanulmányok végzésére vállalkozott. A kollokviumon elhangzott előadások elegendő anyagot biztosítanak annak az azonos című francia nyelvű kiadványnak a megjelenítéséhez, amelynek szerkesztése folyamatban van.

Tverdota György